

Відділ освіти, культури, молоді та спорту Овідіопольської селищної ради

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ №
для електрика
Овідіопольського ліцею імені Т.Шевченка Овідіопольської селищної ради
Одеського району Одеської області**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ в. о. директора
Овідіопольського ліцею імені
Т.Шевченка Овідіопольської
селищної ради Одеського
району Одеської області

_____ № _____
(дата)

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ №
для електрика
Овідіопольського ліцею імені Т. Шевченка
Овідіопольської селищної ради Одеського району Одеської області**

1. Загальні положення

1.1. До роботи електриком допускаються особи, які досягли 18 річного віку, які пройшли медичний огляд, одержали посвідчення з наявністю кваліфікаційної групи з електробезпеки не нижче III.

1.2. Електрик при прийомі на роботу, повинен пройти вступний інструктаж з охорони праці, пожежної безпеки, бути ознайомлений з прийомами і способами чинити першу допомогу потерпілим, а також ознайомлений з умовами праці, з правилами поведінки при виникненні аварій.

1.3. До початку робіт безпосередньо на робочому місці повинен пройти первинний інструктаж з безпечних прийомів виконання робіт.

При проведенні вступного інструктажу і інструктажу на робочому місці робляться записи у журналі реєстрації інструктажів з охорони праці. При цьому обов'язкові підписи, як особи яку інструктують, так і особи, яка інструктує.

1.4. Електрик повинен працювати в спецодязі та інших засобах індивідуального захисту (ЗІЗ).

1.5. Електрик, який обслуговує електрообладнання, повинен використовувати слідуєчі ЗІЗ:

- діелектричні рукавички;
- килими;
- діелектричне взуття;
- інструменти з ізольованими ручками.

1.6. Всі захисні засоби повинні мати клеймо з визначенням дати наступного випробування і напруження при якому необхідно використовувати цей засіб.

1.7. Гумові захисні засоби повинні зберігатися у закритих шафах чи ящиках, окремо від інструментів. Гумові захисні засоби перед їх використанням повинні оглядатися, очищатися від бруду, а при зволоженні їх треба ретельно витирати і висушувати.

Заборонено використовувати засоби, які мають механічні пошкодження.

1.8. Електрику заборонено використовувати захисні засоби, які не пройшли іспитання, а також в яких пройшов термін чергового іспитання.

1.9. Періодичні (контрольні) іспитання захисних засобів повинні робитися в наступні строки:

- один раз на два роки - ізолюючі кліщі;
- раз на шість місяців - діелектричні рукавички;
- раз на рік - діелектричне взуття.

1.10. Всі монтажні і ремонтні роботи на електричних сітках чи пристроях (чи поруч), а також роботи з приєднання і розриву проводів електрик повинен виконувати при снятій напругі.

1.11. Зміну перепалених запобіжників електрик повинен виконувати при знятій напругі.

1.12. Забороняється встановлювати чи робити зміну під напругою електричних лампочок.

1.13. При ремонті і обслуговуванні електрообладнання повинні використовувати ручні переносні світильники.

Для переносних світильників при ремонті електричного обладнання, напругення повинно бути не вище 42 В., а в небезпечних місцях (вологі підвали тощо) – перевищувати 12 В. Заборонено використання стаціонарних світильників замість ручних.

1.14. Електроінструмент, переносні лампи, зменшуючі трансформатори, електрик повинен перевіряти один раз на місяць на відсутність замикання на корпус; на цілість заземлюючого провідника, справність ізоляції запитуючих проводів.

1.15. Електрик повинен вмикати в мережу електродвигуни, електроінструменти, прибори електричного освітлення за допомогою призначених для цього апаратів і приборів(кнопок, рубильників, автоматичних вимикачів, магнітних пускачів).

Забороняється підключати електродвигуни, електроінструмент, прибори електричного освітлення до електромережі за допомогою скрутки проводів.

2. Вимоги з охорони праці перед початком роботи.

2.1. Електрик перед початком роботи повинен одягти спецодяг і ЗІЗ, попередньо переконавшись в їх придатності.

2.2. Перевірити справність електрообладнання, стан пускових приборів, заземлення і т.п.

Перевірити справність ручного інструмента:

- ручки кусачок, повинні бути ізольовані;
- робоча частина викрутки повинна бути правильно заточена і ізольована, а ручка міцно посажена;
- гайкові ключі повинні бути справні і відповідати розміру гайок.

2.3. Ручний інструмент необхідно зберігати в переносній скрині, або спеціальній сумці для інструменту.

2.4. Отримати завдання – наряд чи усне розпорядження на роботу. Усне розпорядження на роботу необхідно записати в оперативному журналі. При цьому вказується хто надає розпорядження, місце, найменування роботи, термін її виконання.

2.5. Переглядати записи в журналі про порушення охорони праці в попередній день.

2.6. Переконавшись у справності пристроїв, які вмикають і вимикають, сигналізації і блокування.

- 2.7. Перевірити справність освітлювальних приладів, електропроводки, світильників і ламп. Налагодити місцеве освітлення так, щоб робоча зона мала достатнє освітлювання, а світло не сліпило очі.
- 2.8. Для підготовки робочого місця з робіт з частковим або повним зняттям напруження необхідно виконувати слідуючі технічні заходи:
- 2.8.1. Зробити необхідні відключення і прийняти міри з попередження подачі напруження до місця роботи внаслідок помилкового чи свавільного включення комутаційної апаратури;
(установити механічні упори приводів вимикачів, ізоляційні прокладки в рубильниках і інші);
- 2.8.2. вивісити плакати «НЕ вмикати - працюють люди», «НЕ вмикати – робота на лінії», «НЕ відкривати- працюють люди», за необхідністю встановити огороження;
- 2.8.3. приєднати переносне заземлення до заземлюючого пристрою;
- 2.8.4. перевірити відсутність напруження на струмоведучих частинах, на які повинно бути накинуто заземлення;
- 2.8.5. накинути заземлення на струмоведучі частини (безпосередньо після перевірки відсутності напруження), включити заземлюючі ножі або, якщо вони відсутні, накинути переносне заземлення;
- 2.8.6. огородити робоче місце і вивісити плакати:
«стій – високе напруження!», « НЕ влізай – уб'є!» , «Робити - тут!»;
- 2.8.7. за необхідністю огородити струмоведучі частини, залишені під напруженням.
- 2.9. Перевірити індикатором напруження або переносним вольтметром відсутність напруження в електроустановці.
- 2.10. Перевірити справність індикатора напруження на відсутність напруження, використати діелектричні рукавички.
- 2.11. Перевірити наявність заземлення електроустановок при напруженні 380 В і вище (перемінного – у всіх випадках) корпусів електрообладнання встановлених в приміщеннях з підвищеною небезпекою, в особливо небезпечних і у відкритих зовнішніх електроустановках з напруженням вище 42 В , а також встановленого в вибухонебезпечних приміщеннях.
- 2.12. В електроустановках, конструкціях в яких не дозволяє накинути заземлення чи небезпечне накидання заземлення (наприклад, в деяких ящиках, контрольно-розподільних приладах) при підготовці робочого місця необхідно застосувати слідуючі заходи з охорони праці:
- 2.12.1. замкнути на замок привід роз'єднувача;
- 2.12.2. загородження ножів чи верхніх контактів роз'єднувача виконувати гумовими ковпаками чи жорсткими накладками з ізолюваного матеріалу.
- 2.13. До частин, підлеглим заземленню належать:
- 2.13.1. корпуси електричних машин, трансформаторів, апаратів, світильників;
- 2.13.2. приводи електричних апаратів;
- 2.13.3. вторинні обмотки вимірювальних трансформаторів;
- 2.13.4. каркаси розподільних щитів і шаф;
- 2.13.5. металеві конструкції розподільних приладів;
- 2.13.6. металеві кабельні конструкції;
- 2.13.7. металеві корпуси кабельних муфт;
- 2.13.8. металеві оболонки проводів;
- 2.13.9. металеві оболонки і броня контрольних і силових кабелів;
- 2.13.10. сталеві труби електропроводки і інші конструкції;
- 2.13.11. металеві корпуси пересувних і переносних електричних приймачів.

2.14. Необхідно постійно стежити за надійністю приєднання і справлення заземлюючого приладу. Заборонено використовувати для заземлення проводки не призначені для цієї мети, а також приєднання скруткою заземлення.

2.15. При виробництві робіт на відключеній частині електроустановки заземлення накладається на струмоведучі частини фаз з усіх сторін, звідки повинно бути подано напруження, включаючи і обернену трансформацію.

Накладати заземлення необхідно безпосередньо після перевірки відсутності напруження.

2.16. При використанні переносних заземлень перед перевіркою на відсутність напруження, вони повинні бути розміщені поруч місць накладання заземлення і приєднання до затискача «Земля».

Затискачі переносного заземлення необхідно накладати в діелектричних рукавичках на заземлюючі струмоведучі частини за допомогою штанги з ізоляційного матеріалу. Закріплювати затискачі дозволено цією самою штангою, але безпосередньо руками, але при цьому необхідно обов'язково використовувати діелектричні рукавички.

2.17. Зняття переносного заземлення з використанням штанг і діелектричних рукавичок необхідно робити в оберненому порядку, тобто спочатку зняти його з струмоведучих частин, а потім від'єднати від заземлюючого приладу.

3. Вимоги з охорони праці на протязі роботи.

3.1. Дозволено виконання робіт без зняття напруження в електроустановках напруженням 380 В та нижче. Ці роботи виконуються бригадою не менше двох робітників. При цьому необхідно:

3.1.1. працювати в діелектричних галошах, але стоячи на ізолюючій підставці;

3.1.2. використовувати інструмент з ізольованими ручками (у викруток, окремо цього, повинен бути ізольований стержень).

При відсутності цього інструменту необхідно використовувати діелектричні рукавички.

3.1.3. огорожувати сусідні струмоведучі частини, які знаходяться під напругою, до яких можливо випадково приторкнутися, ізольованими прокладками (гумовими матами, електричним картоном, т.п.);

3.1.4. роботи виконувати зі спущеними і застебнутими около кісті рук рукавами одягу і в головному уборі.

3.2. При виконанні робіт на струмоведучих частинах, які знаходяться під напругою основних захисних ізольованих засобів (показники напруги, ізолюючі і вимірюючі струм кліщі і т.п.) необхідно:

3.2.1. використовувати тільки сухі ізольовані засоби з непошкодженим лаковим покриттям;

3.2.2. тримати ізолюючі засоби за ручки – захоплюючи не далі обмежуючого кільця;

3.2.3. розміщувати ізолюючі засоби так, щоб не виникла небезпека перекриття по поверхні ізоляції серед струмоведучих частин двох фаз або на землю.

3.3. Заперечується при роботі під напругою використовувати ножівку, напилки і металеві метри.

3.4. Виконувати роботи з заміною плавких вставок запобіжників при наявності рубильника необхідно при знятій напрузі. При неможливості зняття напруги (наприклад групових щитках, збірки) заміна плавких вставок запобіжників

допускається під напругою, але зі знятим навантаженням, останні вимоги не відносяться до запобіжників з закритими плавкими вставками.

3.5. Зміну плавких вставок запобіжників під напругою електрик повинен здійснювати у захисних і діелектричних рукавичках, при цьому використовувати ізольовані кліщі.

3.6. Здійснювати зміну плавких вставок запобіжників може виконувати електрик з кваліфікацією не нижче третьої групи, але при зміні на висоті з приставної драбини та помостів – два робітника, один з яких повинен мати кваліфікаційну групу не нижче третьої.

3.7. Включення і відключення, зроблені на розподільних щитках, у внутрішніх і зовнішніх мережах виконуються з приставних драбин і помостів, а також там, де ці операції з місцевих умов затруднені; повинні виконувати два робітника, з яких один повинен мати кваліфікаційну групу не нижче третьої.

3.8. У випадку, коли відключення електрообладнання робилося з усної заяви персоналу для проведення будь-яких робіт, слідуючі включення цього обладнання повинні бути виконані з вимог особи, яка дала заявку на відключення, або особи, яка її в цей час замінює. Перед пуском обладнання, терміново відключеного з заявки персоналу, оперативний персонал повинен його оглянути, попередити всіх, хто працює на ньому про включення.

3.9. При виявленні замикання на землю забороняється наближатися до місця замикання на відстані за 4-5 м. до замкнутих і на відстані 8-10 м. до відкритих розподільних пристроїв.

3.10. Щоб не допустити трансформацію напруги з нижчого боку на вищий, необхідно відключити вимірювальні трансформатори нижчого боку.

3.11. При виявленні пошкоджень в електроприладах (іскріння, спалахи, пошкодження ізоляції електропроводів, кабелів і т. п.), а також при залишених неогороженими струмоведучі частини, електрик повинен вимкнути папругу, локалізувати пошкодження, при необхідності, використати засоби вогнегасіння, викликати аварійну службу.

3.12. В приміщеннях підвищеної небезпеки необхідно вживати додаткові засоби безпеки, які визначають особи, які видають наряд чи розпорядження.

- переносні світильники тільки закритого типу; скляний ковпак повинен бути захищений сталлю сіткою.

3.13. Освітлювальна арматура (скляні ковпаки, рефлектори, металеві частини і т. п.) і лампи усіх видів освітлювання необхідно очищати в строки:

- 4 рази на місяць в приміщеннях зі значним виділенням пилу;
- 2 рази на рік – в зовнішніх установках.

3.14. Пил у середині електрообладнання необхідно очищати в наступні строки:

- 2 рази на рік – для електричних машин з нормальним іскрінням частин;
- 1 раз на 2-3 місяці – для електрообладнання, встановленого на механізмах, які відчують тряску, вібрацію і т. п.;
- 1 раз на рік – для остального обладнання.

3.15. При роботі на висоті з драбинами і стрем'янками необхідно, щоб вони були легкими і міцними.

Ступені повинні бути прямокутними, врізаними. Заборонено використання драбин, збитих цв'ягами, без врізаних ступенів і без стягування шипів болтами, а також без гострих металевих шипів(при роботі на м'яких підлогах) і гумових наконечників (при роботі на твердих підлогах).

Драбина не повинна прогинатися під важкістю робітника. Розсунені драбини повинні бути міцно з'єднані між собою гайками (крюками), які не допускають свавільного розсунення при роботі.

3.16. Забороняється для підставок використовувати випадкові предмети (ящики, бочки і т. п.). Необхідно використовувати підставки типової конструкції. При роботі з ручним інструментом забороняється його класти на електропроводку і електрообладнання.

3.17. Електричний інструмент (дрелі, перфоратори тощо) використовується при умові, якщо він повністю справний і при напруженні 220 В, а в приміщеннях з підвищеною небезпекою – не більше 42 В. Металевий корпус електроінструменту, працюючого під напруженням вище 42 В (незалежно від частоти струму), повинен бути заземленим. При роботі з електроінструментом необхідно використовувати гумові рукавички

4. Вимоги з охорони праці в аварійних ситуаціях.

4.1. При виникненні аварійної ситуації електрик повинен негайно відключити електроустановку від електричної мережі у випадку:

- пожежі в зоні роботи.
- ураження електричним струмом.

4.2. У випадку пожежі, електрик повинен негайно приступити до гасіння пожежі засобами пожежегасіння.

Для гасіння пожежі в електроустановці електрик повинен використовувати вуглекислий вогнегасник, сухий пісок, азбестову чи товсту вовняну тканину.

4.3. Якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, електрик повинен негайно викликати пожежну команду по телефону – 101, чітко повідомивши при цьому своє ПП та адресу ліцею (вул. Т.Шевченка, 212 та вул.. Портрова, 27); повідомити директора ліцею та заступника з АГЧ.

4.4. При нещасних випадках електрик повинен вчинити потерпілому першу домедичну допомогу, а при необхідності викликати швидку медичну допомогу, повідомити директора школи.

4.5. При пошкодженні електричним струмом електрик повинен негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, вимкнути обладнання від джерела живлення, але при неможливості вимкнення – відтягти його від струмоведучих частин за одяг чи використати підручний ізоляційний матеріал.

4.6. При відсутності у потерпілого дихання, електрик повинен зробити йому штучне дихання і зовнішній масаж серця, обов'язково звертати враження на зіниці. Поширені зіниці посвідчують про різке погіршування кровообігу мозку. У такому випадку оживлення здійснюється негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу і повідомити про нещасний випадок директор школи.

Допомога потерпілому чиниться до прибуття бригади швидкої допомоги.

4.7. Електрик повинен вміти чинити первинну допомогу при опіках. Не можна стягувати з місця опіку одяг і знімати білизну, яка прилипла до рани.

При опіку очей електричною дугою треба робити холодні примочки розчином борної кислоти.

5. Вимоги з охорони праці після закінчення робіт.

5.1. По закінченню робіт електрик повинен:

- прибрати інструмент, прилади, пристрої і т.п.;
- вимкнути технологічне електричне обладнання, верстати, вентиляцію;
- зняти спецодяг, захисні і запобіжні прилади і засоби, очистити від пилу і другого бруду, зберігати у шафі;

5.2. З закінченням роботи всі зауваження по несправності записати у відповідний журнал.

Інструкцію розробив:

Інженер

(підпис)

Михайловська М.В.

ЗГОДЖЕНО:

Завідувач господарством
закладу

(підпис)

Мальцев А.О.

Голова профспілкового
комітету

(підпис)

Степановська Н.І.